

LOKALHISTORIE 4

Medlemsblad for BLF Kr 80.-

www.eikaberg.org

Innholdsfortegnelse

Lokalhistorie i villastrøk og friområder.	3
Husmannsplasser under Nordseter (Mølskerudsæter):	4
Nordseter gård sitt område	5
De resterende husmannsplassene under Nordseter gård	6
Vi skal nå se på en av plassene kalt Knutsbråten eller Utsikten:	7
Bruksretten til husmannsplassen Utsikten.....	7
Utmark av Nordseter.	8
Navnet Utsikten.....	9
Utsikten husmannsplass blir solgt.....	10
Om Anton Julius Strøm.....	11
Asyl på Utsikten.	12
Salg av plassen Utsikten.....	13
Familien Jensen	13
Branntakst Utsikten 1892	13
Auksjon for salg av dyr på Birkelund	15
Fra takst 1894 av hus på Birkelund:	15
Salg av midtre del Utsikten i 1899	16
Plasseringen av hus.	17
Jens Theodor Jensen på Birkelund.	19
Gunnar, sønn av Josef Jensen forteller	19
Theodor Jensen og Bernhus gård	20
Kart over de dyrkbare områder i 1905	22
Litt mer om vei.....	22
Familien Ole Larsen	23
Eiendommen Utsikten i våre dager	26
Birkelund huset i våre dager.....	27
Nordre Hellerud på Bekkelagshøgda	28
Bjerregård 158/8.....	29
Tilbakeblikk på BLFs navnekonkurranse	30
Oppgaver som BLF skulle arbeide med fra år 2000:	32
Oppgaver som BLF vil arbeide med fremover:.....	32
Historisk aktivitetsoversikt for BLF fra 2007	36

Lokalhistorie i villastrøk og friområder.

Utviklingen de siste 150 år har vært enorm. Jeg og mange med meg synes det er artig å få informasjon om hva som har vært her tidligere. Hvem bodde her? Hvor bodde de? Hvor gikk veier og stier, og hva var beliggenhet for boliger og småbruk. Og ikke minst hva var navnene på disse plassene? Og tilbakeblikk på den stadige utviklingen for vårt område. For de som har lyst til å se nærmere på dette, er dere hjertelig velkommen til BLFs foredrag og historiske vandringer. Og ikke la dere skremme av navnet Bekkelagshøgda, vi arbeider også med mesteparten av området i Bydel Nordstrand fra Seterkrysset til og med Ekeberg skråningen.

Bekkelagshøgda lokalhistoriske forening vil også benytte anledningen til å takke alle de som er med på å støtte vårt lokalhistoriske arbeid. Medlemskontingenten er det som gir oss mulighet til å utføre det arbeidet vi gjør. Avholdelse av «lysbildekvelder» i vinterhalvåret, i sommerhalvåret lokalhistoriske vandringer eller utflukter. Det har også vært arrangementer i samarbeid med Velforeninger, Lions, Rotary, private mm for å nevne noe. I tillegg arbeider vi hele tiden med å kartlegge mer av sognets historie ved å grave i arkiver og samle bilder.

BLF skriver også en del artikler i aviser og blader, og har egne sider (ca. 500) på Internett slik at vi skal kunne nå alle uansett bosted eller tidspunkt. Vi vil fremheve lokalhistorisk kart over hele bydel Nordstrand, med klikkbare felt til ekstra sider.

BLFs e-postadresse er: dag.jarnoy@vikenfiber.no og vår hjemmeside er: <http://eikaberg.org>

Postadresse: BLF c/o Jarnøy, Lindbackveien 15 a, 1163 Oslo

Styret i BLF: Dag Jarnøy, Hans-Petter Gulbrandsen, Dag Lundeby, og Dag Jørgensen.

Redaktør av heftet: Dag Jarnøy

D. Lundeby og D. Jørgensen foretar loddtrekning på et av BLFs møter

Husmannsplasser under Nordseter (Mølskerudsæter):

Denne artikkelen er utdrag fra boka: Fra gård til villa, samt en del ny informasjon som er gravet frem. Denne gangen er det Utsikten som er i fokus. Ellers ser jeg at det bør lages en historie om Kastelet, da det er lite som her er kommet frem. Det får bli ved en senere anledning.

Husmannsplassene blir etter hvert solgt ut som småbruk eller bolig eiendommer..

1784 Kastelet var den aller første plassen som ble solgt
1806 Bernhus
1806 Kullebund
1809 Holtet

1784 Kastelet

Kastelet ble visstnok solgt fra Nordseter gård i 1774, i hvert fall utskilt som egen eiendom. Vi finner før den tid Ole Augustinussen her. Han var nok ingen vanlig husmann. Vi vet at han blant annet lånte ut penger til andre.

Ved Ole Augustinussen sin død i 23. mai 1761 var han gift med Kari Jensdatter, og de hadde barna: Johannes som var over 25 år, Jacob 25 år, Berthe som var gift med Hans Gregersen, og Maria som var 19 år. (Myndighetsalder var 25 år derfor oppgis alderen slik). Hans bo var på brutto 1183 rdl, netto var 123 rdl. På Kastelet i 1798 finner vi Anders Hansen gift med Ragnild Trondsdatter. De hadde sønnen Hans som var 18 år. Senere kommer bokhandler Cappelen hit i 1832 og bruker det som landsted.

1806 Bernhus

Bernhus ble solgt av Gunder Mørk på Nordseter gård til Arne Grue borger av Kristiania for 1000 spesidaler den 24.05. 1806. Av skattestørrelse var Bernhus på 1/3 spesidaler. Senere ser vi under Utsikten/Birkelund at Theodor Jensen kjøper Bernhus sammen med naboen Ole Johannesen.

1806 Kullebund

Kullebund ble skylddelt 21.05. 1806. Kaptein Peter von Abelstad kjøpte Kullebund av Gunder Mørk på Nordseter den 21.05. 1806 for 1000 spesidaler.

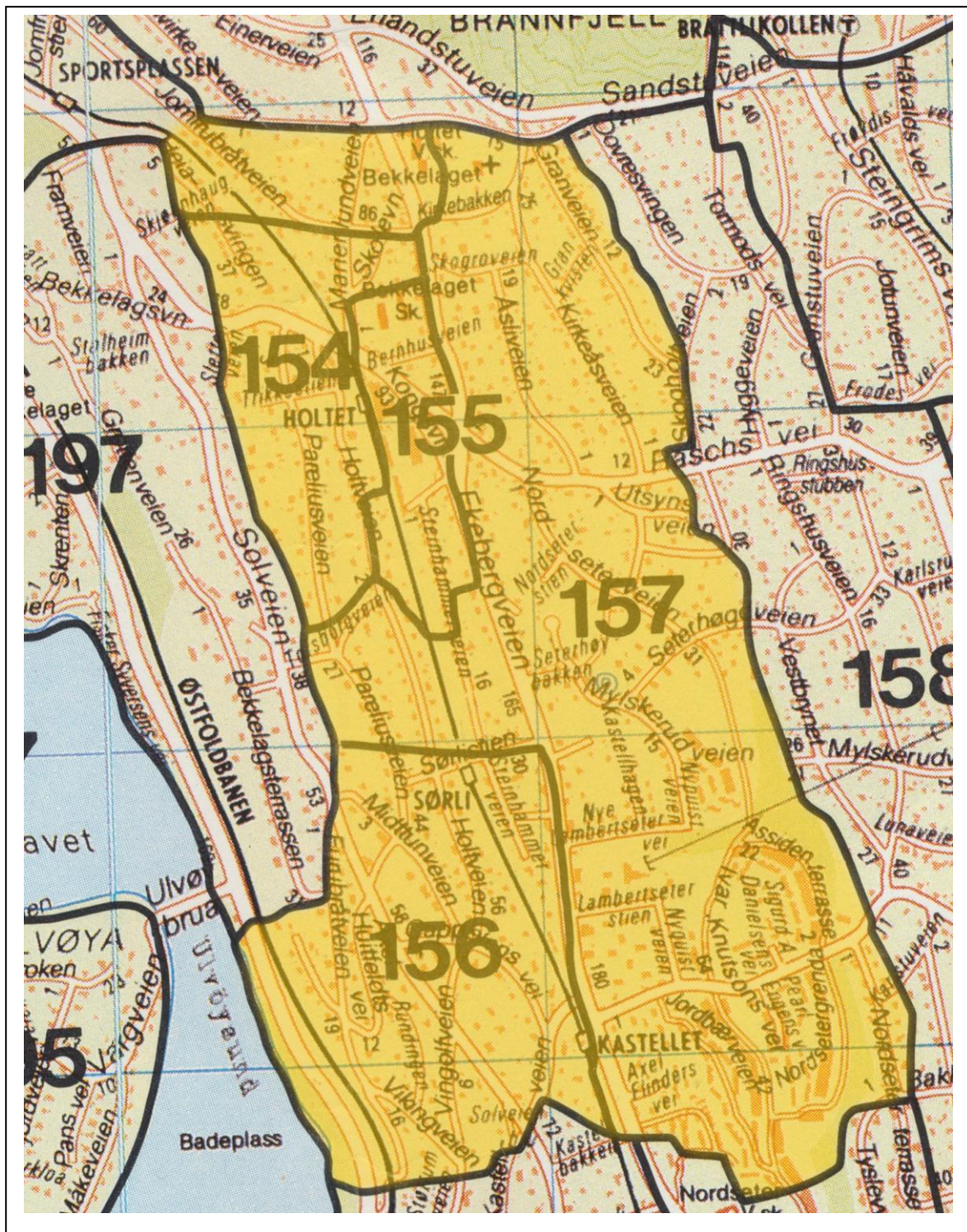
Av skattestørrelse var Kullebund på 1/3 spesidaler.

Justisråd Jørgen Wilhelm Brockmann kjøpte den 31.11. 1808 plassen Kullebunden med en del innmark og utmark fra kaptein Peter von Abelstad. Brockmann betalte 1130 spesidaler og Kullebunden havnet da under Jomfrubråten gård. De som bor i dette området i dag har gårdsnummer 152 som var Jomfrubråten gård, men det er området som tilhørte 157 Nordseter gård.

1809 Holtet

Holtet var nevnt som husmannsplass under Nordseter i 1723. Holtet ble solgt den 22.03. 1809 fra Gunder Mørk på Mølskerud (Nordseter) til bordskriver John Erichsen. Salgssummen var 1150 spesidaler. Gårdsbygningene for Holtet lå ved dagens Holtveien 6.

Nordseter gård sitt område

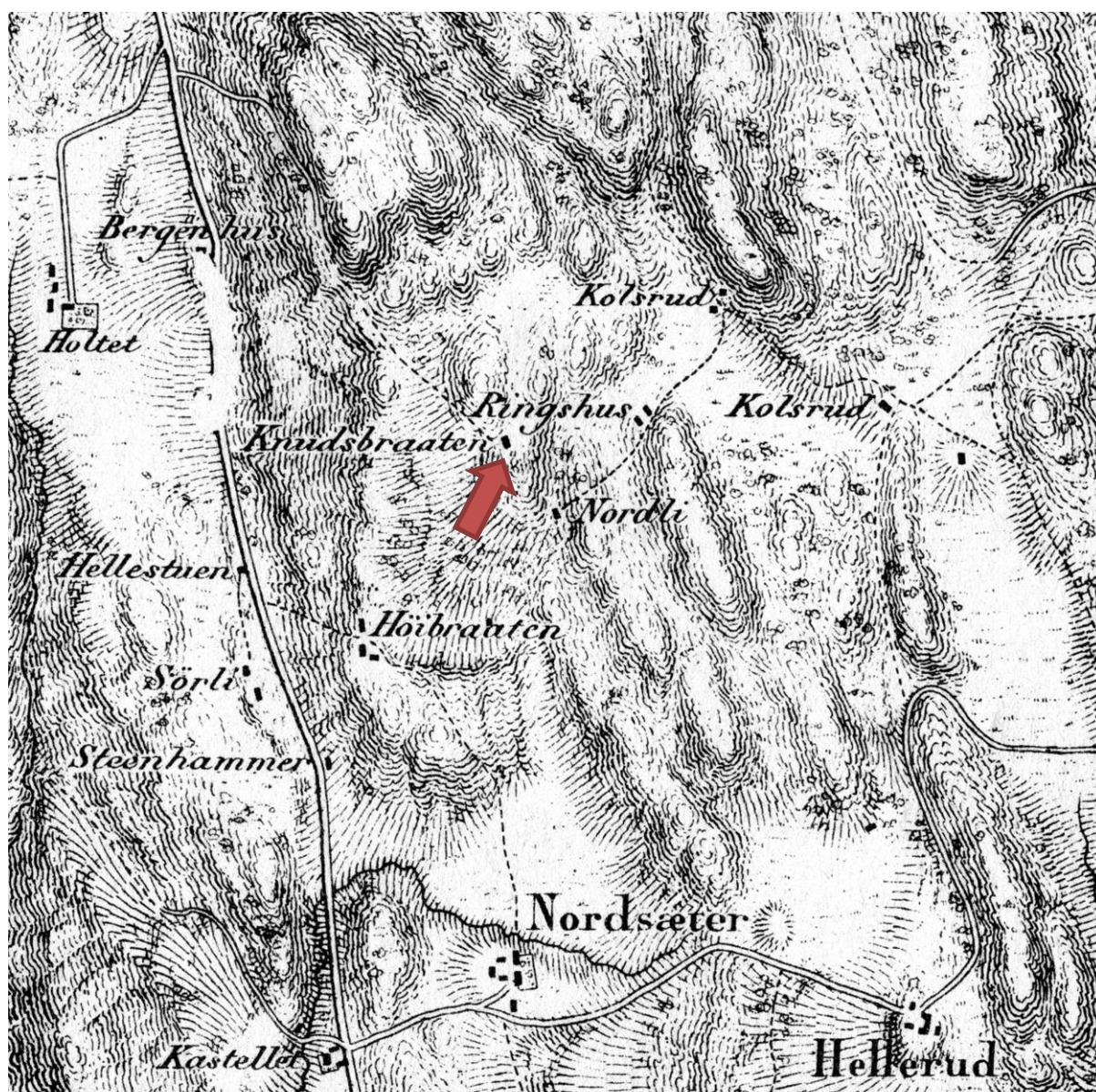

Kart: Her ser vi kart over gården Nordseter markert med gul farge. Nordseter er nummer 157. Tidligere frasolgt del Holtet er 154 og Bernhus er 155. Helt øverst til venstre er Kullebund uten nummer (Det havnet under Jomfrubråten som har nummer 152). Kastellet har nummer 156. Nordseter gård var relativt stor i utstrekning, men det var lite dyrkbart. Nummer 197 er Bekkelaget og 158 er Søndre Hellerud. I nord lå Ekeberg gård som hadde nummer 151.

De resterende husmannsplassene under Nordseter gård:

(Flere navn har vært brukt på samme plass. For å skille de ulike husmannsplasser under Nordseter, har jeg føyet til en tilfeldig bokstav i denne oversikt)

- a** **Stenhammer**
- b** **Sørli eller Hellestuen**
- c** **Lien eller Nordli**
- d** **Knutsbråten eller Utsikten**
- e** **Nordhammer eller Nordre Stenhammer**
- f** **Jørgenfryd, Berget Nordre eller Fjellhytten**
- g** **Berget Søndre, Høybråten eller Seterhøy**
- h** **Berget (2), Ramberg eller Fjellhytten**
- i** **Titud**

Kart fra 1844, her ser vi Knutsbråten (Utsikten) midt på kartet med kun en bygning.

Vi skal nå se på en av plassene kalt Knutsbråten eller Utsikten:

Det var tidligere en husmannsplass under Nordseter. På eldre kart fra 1844 var navnet Knutsbråten avmerket, på nyere kart står det Utsikten. Navnet Bråten, Utsikten og kun Nordseter eie brukes også sammen med navnet Knutsbråten i ulike folketellinger i første halvdel av attenhundretallet. Navnet Knutsbråten er sjeldent. Fra en slektsgransker som har saumfart hele Østlandsområdet er det kun påtruffet en gang i denne formen. En annen ting er at navnet Knut er relativt sjeldent i vårt område (tidligere Østre Aker).

For å skille husmannsplassen Utsikten og senere solgte eiendommer med samme navn, er det tilføyd gårds og bruksnummer for eksempel Utsikten 157/16. Nummer 157 er Nordseter gård, 16 er bruksnummeret på Utsikten. (Eiendommenes matrikkelnummer i området var tidligere 263 etter gården Nordseter. På slutten av 1800 tallet fikk man et nytt matrikkelnummer system, gården Nordseter fikk da matrikkelnummer 157. Så for eksempel eiendommen 263m blir 157/13).

Husmannsplassen ”Utsikten”

Vi finner Knut Knutsen på Nordseter eie i 1753. Han dør i 1763. Navn på husmannsplasser ble som regel ikke brukt, men kun henvisning til hvilken gård som eiet plassen. I de kommunale folketellinger fra 1830 tallet brukes imidlertid ofte navnene på husmannsplassene.

Vi finner en Knut som var gift med Abigael Christiansdatter født i 1724. Denne Knut kan være sønnen til den først nevnte. Abigael og Knut hadde datteren Marthe Maria Knutsdatter født 1773.

Knut var død ved folketellingen i 1801 som da nevner: Insiter Abigael Christiansdatter som er enke etter sitt første ekteskap med Knut. (Vi vet ikke etternavn på denne Knut). Abigael og datteren, samt datterens sønn bodde da på Nordseter. Det ser ut som om det var på selve gården, men det kan ha vært på en av plassene. Det er derfor på bakgrunn av det ovennevnte mye som tyder på at det er en av de ovennevnte Knut som har gitt plassen navnet Knutsbråten.

I folketellingen for 1833 benevnes stedet kun Bråten. Christian Olsen, 40 år bodde her. Han var eier (av hus) og husmann med kone Ragnhild Hansdatter, 49 år og de hadde 2 barn. Christian og Ragnhild kom fra Mysen hvor de giftet seg i 1815. Christian var på den tiden artillerist og de bodde den første tiden på Østerengneset i Eidsberg, før de flyttet til Knutsbråten i Aker. Det var antakelig ca. 1825 etter at datteren Helene ble født samme år. I 1841 bodde Christian Olsen, 48 år fortsatt med kone, 57 år og 1 barn her. I 1843 benevnes stedet igjen Knutsbråten og Christian Olsen var fremdeles bosatt på plassen sammen med sin kone Ragnhild Hansdatter og datteren Marie Christiansdatter som nå var 12 år.

Navnet Knutsbråten går så over til Utsikten for denne husmannsplassen. Det var nye folk på Utsikten i 1852, nemlig Greger Jacobsen. Vi finner også smed Carl Martin Johannesen. Han blir senere eier av huset på Utsikten husmannsplass i 1899.

Vi finner følgende informasjon i skifte etter Jacob Gregersen og hustru Elen Nilsdatter.

Bruksretten til husmannsplassen Utsikten.

Christian Olsen (Larsstad) overdro bruksretten til plassen Utsikten til Greger Jacobsen og forpaktningsmann Carl Martin Johannesen for 60 spesidaler i 3 år fra 1853. Bøndene, i dette tilfellet bonden på Nordseter gård, leide ut en plass hvor husmannen kunne sette opp et hus. Hvis det var en husmann med jord, vil det si at han også leide et stykke jord som kunne dyrkes for egen regning. Forpaktningsretten er altså dette leide jordstykket. Det hendte at husmannen leiet ut dette jordstykket videre til noen andre for den tiden han hadde leiekontrakt (forpaktningskontrakt) med bonden.

I 1865 var fortsatt Greger Jacobsen på Utsikten. Han var nå 33 år og hadde kone og 4 barn. I tillegg bodde enken Kirsti Nilsdatter her, hun var 78 år gammel og fattiglem. Det vil si at kommunen betalte for at man skulle ta seg av vedkommende. Ofte var dette på bondegårder eller husmannsplasser, som anså dette som en liten inntekt.

10 år senere i 1875 finner vi fortsatt Greger Jacobsen som var husmann og bruker av plassen. Han var født i 1831. Plassen var fortsatt eid av Nordseter gård ved Anna og Anton Emil Nyquist. Det var 3 kuer på plassen Utsikten. Greger var gift med Karen Larsen f. 1827 i Arvika i Sverige. De hadde 4 barn, Jørgen Edvard født i 1869, Karoline Amalie født i 1859, Mathilde Marie født i 1862 og Emma Georgine født i 1867 (alle med etternavn Gregersen). Julie Gregersen hadde flyttet i 1875. Greger Jacobsen hadde en smie, det vil si han var "kunstsmed" og laget mindre ting. Dette i motsetning til en vanlig smed som skodde hester, reparerte vogner og utførte større ting.

Foto: Greger Jacobsens hus i Ekebergveien

Greger Jacobsen bygget seg nytt hus i Ekebergveien 128 og flyttet dit i 1889. Han hadde kjøpt en del av eiendommen Aaslien av Nordseter gård. Denne parsellen fikk navnet Furuholdt 157/7. Huset han bygget ligger her ennå på hjørnet av Ekebergveien og Kirkebakken (ved Bekkelaget Kirke). Eiendommen var blant de første som ble solgt fra Nordseter gård og har bruksnummer 7 (resten av eiendommen i dette området ble kalt Åslien og fikk senere bruksnummer 8).

Greger Jacobsen drev som smed i mange år og hadde en liten smie i uthuset i Ekebergveien 128. Uthuset er nå revet. Han arbeidet han som "kunstsmed". (På Bekkelagshøgda var det fra 1890 årene smed Kjeldsen som drev som vanlig grovsmed. Først på toppen av Kongsveien (Smedstua) og senere i Ekebergveien nær Sørli, der veien Smed Kjeldsens vei nå går).

Utmark av Nordseter.

Tre store parseller ble utskilt fra Nordseter i 1885. Det var Aaslien som var den nordre del (157/8), Berget ved dagens Oliverdammen som var en del syd for denne (157/11) og Saueløkken (157/14) som lå sydvest for Nordseter gård mot Ekebergveien ved dagens Aksel Flinders vei på Kastellet.

Skylddeling (det vil si skattlegging av eiendom): 17.11. 1885, fra Nordseter utskilles en parsell som til å begynne med var navnløs, men senere benevnes Utsikten.

Ifølge skylddeling av 1885 strekker eiendommen seg fra Berget/Seterhøy, (ved Oliverdammen) til grensen til Hellerud (ved Skogholtveien), nordover til Aaslien (nord for Raschs vei), og ned til Ekebergveien (ved dagens Jacobsen butikk) og tilbake langs Ekebergveien (til Seterhøybakken ved Sørli). Eiendommen ble skyldsatt til 1/10 del av hele området til Nordseter gård.

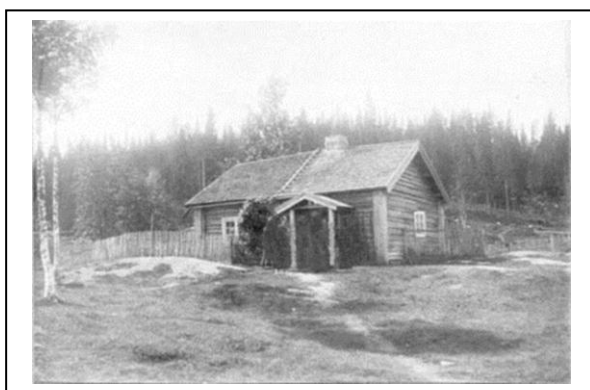
En del store eiendommer ble utskilt fra Nordseter for senere å bli utstykket til tomter. Det skapte imidlertid store problemer hver gang bonden på Nordseter gård Anton Emil Nyquist skulle selge en tomt, fordi panteheftelsen på hovedbølet (gården) også hvilte på denne parsellen. Anton Emil Nyquist skriver: Ved salg av tomter fra denne parsell må jeg andrage hos pantavere og dette volder meg mye besvær. Derfor skjøter og overdrager jeg til herr T. Omeier løpenummer 263 m så han kan utstede skjøte på de tomter jeg selger, til den blir helt utparsellert. Dog uten omkostninger eller besvær for herr T. Omeier som var en av kreditorene.

Navnet Utsikten brukes på løpenummer 263 m som var en stor eiendom. Navnet Utsikten var valgt fordi husmannsplassen Utsikten lå midt i det utparsellerte området hvor det bare var skog. Selve eiendommen Utsikten ble senere skilt ut som løpenummer 263q. Den ble overført fra herr T. Omeier som var formell eier av løpenummer 263 m. Eiendommen hadde en skyld på 18 øre og var 1/8 av eiendommen 263m. (Dette med øre høres lite ut, men dette var kun en faktor som ble ganget opp ved utregning av skatten).

Eiendommenes matrikkelnummer i området var 263 etter gården Nordseter. På slutten av 1800 tallet fikk man et nytt matrikkelnummer system, gården Nordseter fikk da 157. Så 263m blir 157/13.

Navnet Utsikten.

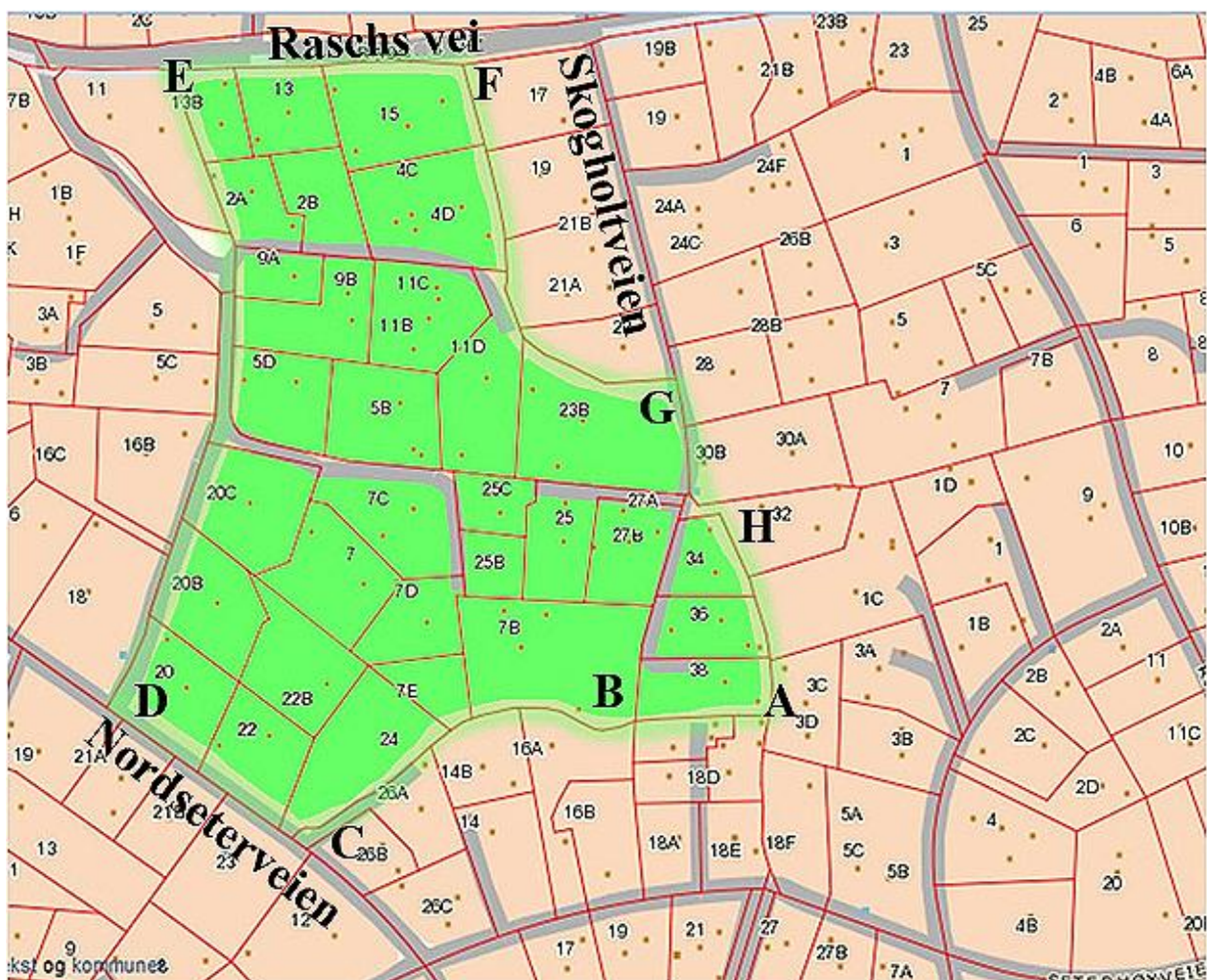
Beliggenheten for plassen med dette navn har vært høyt oppe med god utsikt ned mot Seterhøy og mot Bunnefjorden. I forhold til gården og de andre husmannsplassene under Nordseter, har nok Utsikten vært den med best utsikt.

Slik kan det ha sett ut på husmannsplassen Utsikten i 1850 årene (bildet er ikke derfra).

***Utsikten husmannsplass blir solgt* (157/16)**

Gammelt nummer 263q. En stor parsell av Nordseter ble skylddelt (utskilt og verdsatt) den 11.08. 1888. Parsellens grenser var følgende: Parsellens sydøstre hjørne (A) begynner i grensen mot Nordre Hellerud utmark ca. 100 alen *nord* for sørgrensen av Nordre Hellerud utmark, går i vestlig retning langs et steingjerde inntil det bøyer mot nord (B). Grensen fortsetter videre sydvestlig langs et skigjerde (skigard), løper over en gårdsvei (C) og fortsetter videre i vestlig retning langs et steingjerde inntil dette bøyer seg mot nord (dette beskrevne hjørnet (D) danner nordgrensen for Wiehes eiendom), følger dette - dels sten dels skigjerde - i nordlig retning inntil gjerdet bøyer mot øst (E), følger så dette inntil et sydgående steingjerde der danner vestgrensen av Nordre Hellerud skog. Grensen følger dette inntil den overskjærer en skogsvei (G), går videre i en bue mot sydøst følger steingjerdet (H) inntil førstnevnte østgående sørgrensen av nordre Hellerud utmark, går så videre mot syd langs steingjerdet der nu danner grensen mot Søndre Hellerud utmark, videre til utgangspunkt (A). Parsellen var i syd, vest og nord begrenset av hovedbølet som var Nordseter gård.

Kart: Her er utstrekningen for Utsikten som Strøm og senere Teodor Jensen eiet, tegnet inn med grønt på et kart fra i dag. Bokstavene A til H angir slik grensene ble beskrevet i 1888 ved skylddelingen.

Nyquist som var eieren av Nordseter gård solgte i **1888** en parsell til assistent Anton Julius Strøm. (Pantebok 30 side 555). Eiendommen hadde løpenummer 263q og fikk navnet Utsikten, Nordseter.

Av skjøtet 31.08. 1888 ser vi at Utsikten 263q ble solgt fra Anton Emil Nyquist til Anton Julius Strøm for kr 5.287.- Eiendommen hadde en skatteskyld på 18 øre (dette er kun en faktor og ikke noe reelt beløp) A. J. Strøm betalte kr 5287 og obligasjonen for lånet fikk en rente på 5 % i 5 år med 2 halvårslige betalinger. Hele obligasjonen skulle betales etter 5 år. Det nevnes at eiendommen overdras med de påstående oppførte hus, og i tilfellet av disses kommende assurance. Dette bekrefter at det har vært en brann i huset på Utsikten. Greger Jacobsen som bodde på Utsikten bygget seg nytt hus i Ekebergveien 128 og flyttet dit ca. 1889.

Bolighuset har nok brent en del. Vi ser senere at bolighuset er oppbygget og i 2 etasjer i 1892 (se branntakst Utsikten 1892). Denne fasongen på huset hadde det frem til rivningen i 1979. Da fant man ulikt tømmer i veggene på hver side av huset.

Huset på Utsikten ferdig 1892

Selgeren Nyquist på Nordseter gård forbeholder seg retten til opptakelse av offentlige lån. Nyquist plikter også å anlegge en 8 alen bred vei ned til Ekebergveien. Denne skal være ferdig innen 14.4.1889. Og assistent A. J. Strøm plikter å være med å betale kr 200 for anleggelsen av veien. Veien skal være Nyquist sin eiendom, men fremtidige parselleiere i området kan få bruksrett mot å delta i vedlikehold med en sum som står i forhold til parsellenes størrelse.

Om Anton Julius Strøm

Anton Julius Strøm var født 22.1.1849 i Aremark. Enkemann Anton Julius Strøm har tittelen **Furér ved gevorbne ride escadron** i 1875 når han bor i Munchs gate i Kristiania. Han var da samboer med tjenestejenta Maria Lisa som var født 15.5.1849 i Sverige. Her en forklaring på tittelen: **Furér:** Var en tidligere norsk underoffisersgrad inntil 1930 som lå mellom kommander sersjant og sersjant. **Gevorbne:** Enkelte avdelinger hadde også vervede (gevorbnne) soldater. **Eskadron:** er kavaleriets betegnelse på en avdeling. Furér var en underoffiser, som besørget avhentning og fordeling av levnetsmidler og penger samt assisterende ved kompaniets innkvartering utenfor garnisonen. Det var han, som under fredsmarsjer ble sendt en dagsmarsj i forveien for å ordne innkvartering.

Han blir gift for andre gang med Marie Elise Olsen (Lisa Maria) født 15.5.1849 i Värmland i Sverige. De får datteren Hjørdis født 18.7.1886 i Kristiania (Hun blir døpt i Paulus Menighet 15.8.1886, mens familien bodde i Leirfalsgata) Fra Folketellingen i 1885 ser vi at han arbeider for Aker Fattigvesen. Anton Julius Strøm blir omtalt assistent, og denne tittelen kan komme herfra.

Assistent Anton Julius Strøm hadde problemer med å betale renter på gjelden som han hadde på eiendommen i 1891. Utsikten var høyt pantsatt. G. J. Crowes advokater tok derfor beslag i

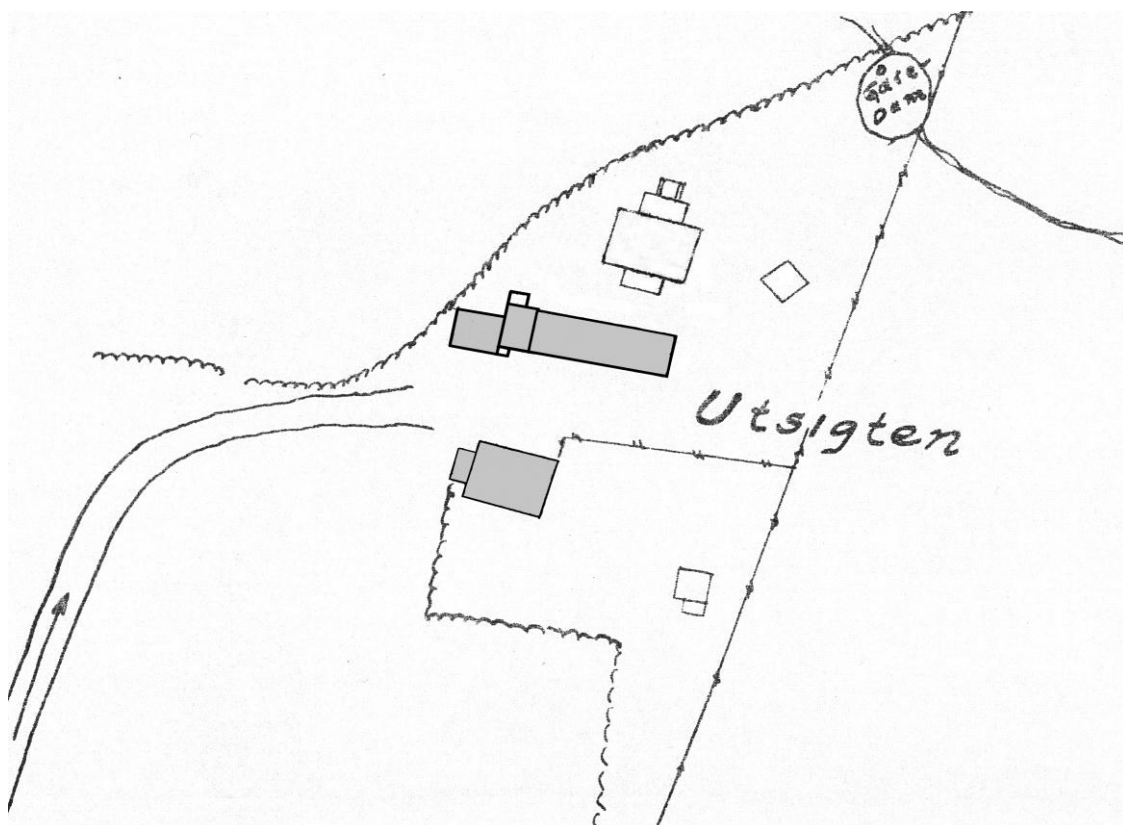
dokumenter i juli 1891 for å sikre utbetaling av renter. Leieren av Utsikten Kristen Holter ble informert om dette. Jeg har ikke funnet Anton Julius Strøm med adresse Utsikten og det kan se ut som han leide ut stedet og ikke bodde der selv. Kun i skattelikning for 1891 står adressen Utsikten oppført på han.

Asyl på Utsikten.

De som står oppført i Folketellingen for 1891 på Utsikten (husliste 69 under Bernhus krets) er kun følgende 5 personer:

Kristen Holter (enkelte steder feilskrevet Chr. Holter og Kristian Holter). Han var født 1862 på Nes Øvre Romerike. Han var gift med Anne Randine Sørensen som var født 1859 på Nes Øvre Romerike. Kristen og kona Anne Randine livnærer seg med forpleining av sinnsyke (sinnsykevoktere). Det vil si de driver et lite asyl på stedet. Det står oppført 3 personer:

- Gunhild Olsen født 1864 i Kristiania, hun var fattiglem og har blitt sinnsyk, hun har vært fabrikk pike.
- Olivie Arnesdatter født 1860 på Hoff i Solør, fattiglem og har blitt sinnsyk, hun har vært budeie.
- Hans Mortensen født 1846 i Flekkefjord, og har blitt sinnsyk, han har vært fotograf, Han forsørges av sin kone Natalie Mortensen som er fotograf.

Tegning: Her ser vi den avlange låven på Utsikten før det ble revet. Øverst Johannes Nordals hus der det kom (tegnet inn) og nederst bolighuset på Utsikten med de 2 gjerdene og lysthuset som var bygget i bjerk. Steingjerdet som går diagonalt øverst er grensen til Søndre Hellerud gård. Vi ser også en gåsedam ved bekken som kom fra toppen av dagens Raschs vei og rant her i området Skogholtveien..

Vi ser her muligens en kobling mellom assistent Anton Julius Strøm hos Aker Fattigvesen og Kristen Holter som tar seg av sinnssyke mot betaling fra kommunen. Hans nylig oppbygde hus på Utsikten som lå litt øde til var nok egnet til et slikt formål.

Anton Julius Strøm har senere tittelen stevnevitne i folketellingen i 1900 når han bor i Toftes gate 50 i Kristiania. Et **stevnevitne** er en tjenestemann ansatt i politiet som forestår forkynnelse av rettslige dokumenter.

Anton Julius Strøm hadde tittelen kjøpmann når han bodde i Vibes gate 21 i følge 1910 Folketellingen. Her bodde han da med kona Lisa Maria og deres datter Hjørdis.

Salg av plassen Utsikten (157/16).

Den 26.02. 1892 solgte assistent Strøm eiendommen Utsikten (263q med en skyld på 18 øre) til slakterborger Jens Theodor Jensen for kr. 10. 000.- (Av dette var kr. 5.287 pant til advokatene Ottesen og Rostad, og kr. 2.975.- som var pant hos Aker Sparebank). Kontant betaling ved skjøte var kr. 1.738.- som ble betalt til malermester Michelsen.

Eiendommen Utsikten 263q skiftet da fra navnet **Utsikten** og ble så kalt **Birkelunden** av den nye eier. (Nytt matrikelnummer etter den nye nummerserien som fremdeles brukes i dag ble 157/16, så gammelt nummer 263q utgår)

Familien Jensen

Den nye eier var Jens Theodor Jensen som var født i 1861 i Hobøl og var gift med Julie Valborg Jensen. Hun var født Dahl i 1864 i Kristiania.

De flyttet inn i huset på Utsikten som Anton Julius Strøm hadde bygget opp. Om det store uthuset, med stall, fjøsvognskur mm var bygget opp allerede eller ble bygget våren 1892 vet vi ikke. Men alt ble beskrevet og var ferdig bygget i branntakst fra 1892 for (Utsikten).

Branntakst Utsikten 1892

Jens Theodor Jensen forsikret hus og uthus på Utsikten i 1892. Våningshuset var 8,7 x 7,3 meter. Med veranda mot vest. Mot nord et trapperom i husets høyde.

Huset hadde 3 værelser og kjøkken i 1 etasje, i annen etasje 3 værelser og 2 alkover. Det var 8 ovner, 2 komfyrer, en bryggerpanne og en bakerovn.

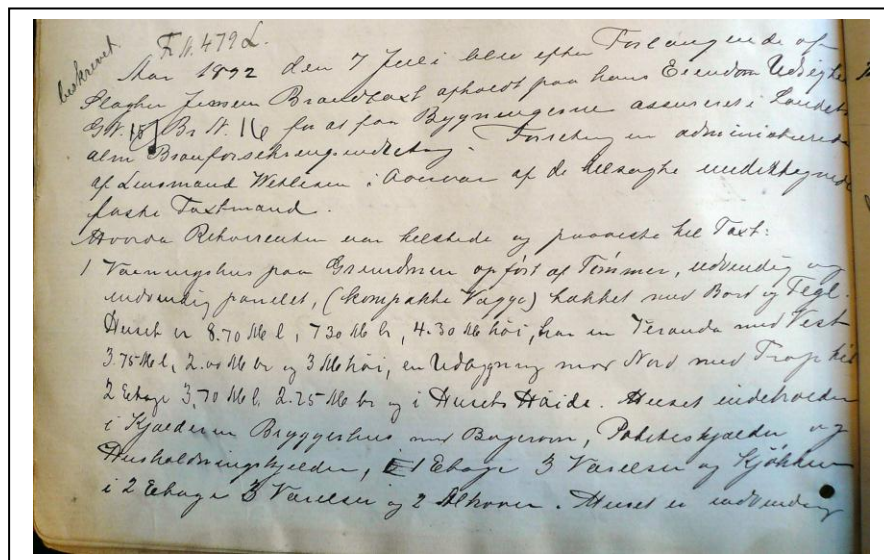

Foto: Branntakst på Utsikten som var ferdig bygget 1892

Det var et uthus/låve på 5 x 15 meter pluss et tilbygg 5x5 meter. Dette inneholdt fjøs til 10 kuer, stall til 4 hester, grisehus, slakter bod, vedbod og privet.

Eiendommen hadde et stakittgjerde som var 78 meter langt og hadde 4 porter. Branntaksten var i 1892 på kr 10.800 for hus, uthus og gjerdet (kr 300).

Jens Theodor Jensen hadde i 1893 en formue på kr 2000 og en årsinntekt på kr 2.200 i følge skattelikningen (i 1894 kr 8.000 og 2.200 i årsinntekt)

Jens Theodor Jensen drev slakteri og pølsemakervirksomhet på Utsikten. Etter hvert startet han byggingen av huset på Birkelunden. Det sto ferdig og benevnes i branntakst i 1894. Vi får således 2 hus, Utsikten og Birkelund. (Senere i 1899 selges Utsikten og litt av eiendommen, men Jens Theodor Jensen beholder den største delen med huset på Birkelunden selv).

Foto: Utsikten ca. 1894 med huset og låvebygning, og familien Theodor Jensen, og tjenestejenta til venstre. Dette er rett før de flytter til Birkelund som ble bygget lenger syd på eiendommen. Under huset på Birkelund (dette foto er fra 1930 årene).

Jens Theodor Jensen og Julie Valborg fikk sitt åttende barn 31.10.1897. Dette var en fødsel med komplikasjoner. Barnet ble hjemme døpt samme dag med navnet Theodor. Den 15.11.1897 døde Julie Valborg Jensen. Dr. Dreier skriver at dødsårsaken er blodtap. Mye tyder på at hun døde etter skader fra fødselen. Det nevnes at hun etterlot sin mann Jens Theodor Jensen med 8 umyndige barn. Senere er det kun 7 barn i folketelling fra 1900, så barnet Theodor har nok dødd tidlig. Og det kan se ut som barnet Theodor enten har blitt satt bort eller har blitt gravlagt på en annen kirkegård enn Nordstrand hvor moren ble gravlagt.

Auksjon for salg av dyr på Birkelund

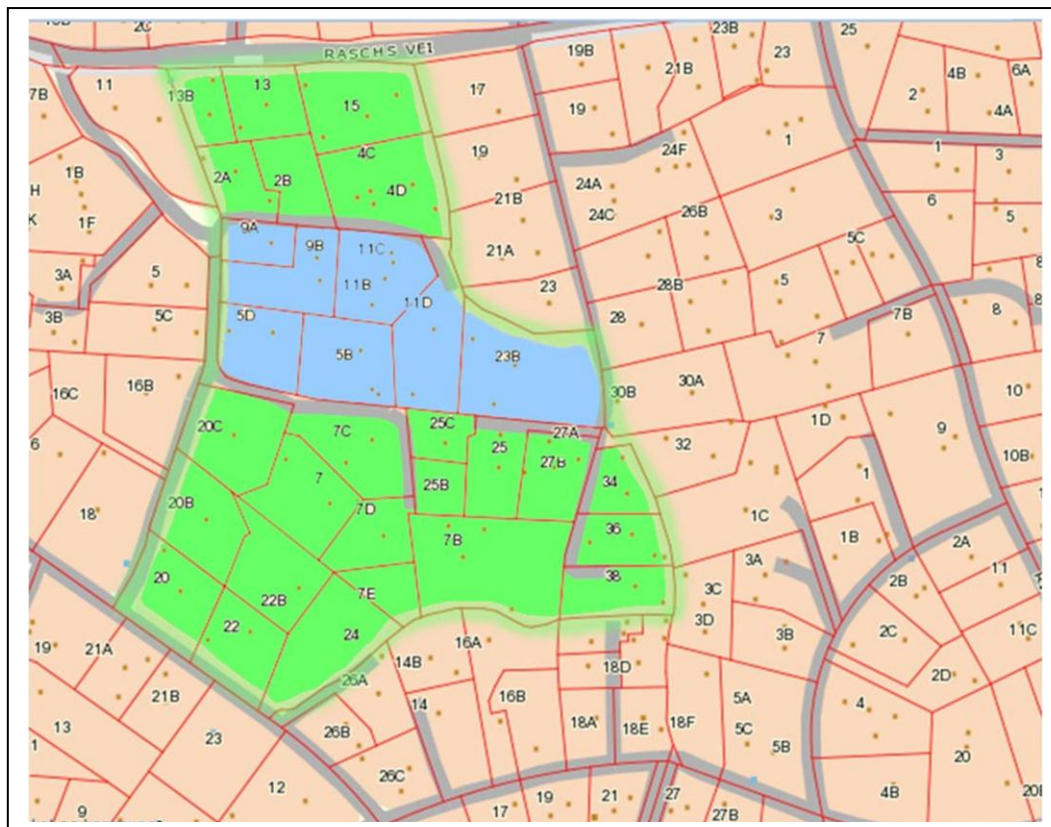

Foto: Valborg, lensmann (Vetlesen?), en gårdskar, Theodor Jensen, sønnene Josef og Trygve, samt auksjonarius. Legg merke til drammeglassene på bordet, de ble brukt til kjøpskål. Josef var sin fars høyre hånd og hjelper. Han fikk i ung alder mye arbeid å utføre.

Fra takst 1894 av hus på Birkelund:

Våningshus av bindingsverk på grunnmur. Veggene var ikke kompakte (av tømmer), men bordkledd. Størrelse 9,50 meter langt og 6,30 meter bredt. Høyden var 4,60 meter. På østre side var et utbygg på 3,30 x 2,70 meter. På vestre side hadde huset en balkong i annen etasje. Huset hadde kjøkken med bakerrom, drengestue, salteri og forgang med trapp til 2. etasje. Her er det forgang, kjøkken, 3 værelser og 2 alkover. Privét (utedo). Uthus av upanelt bindingsverk utvendig dekket med bordkledning. Størrelse 7,60 x 4,70 meter.

Uthuset ble påbygd i 1899, samt et nytt værelse i hovedbygningen. Søndre side av tilbygg 9 x 4 meter og 2,30 m høy. På vestre side et tilbygg av bordkledt bindingsverk 7,7 x 3,7 meter og 2,3 meter høy. Hovedbygningen var nå også malt utvendig og innvendig med oljemaling. Man gjorde oppmerksom på at dette hevet husets verdi.

Kart fra våre dager med fargelagt gammel eiendom. Det blå feltet er den midtre delen som blir frasolgt og beholder navnet Utsikten. Det resterende grønne blir Birkelund.

Salg av midtre del Utsikten i 1899 (157/44)

Eiendommen ble delt den 23.01. 1899, og den fraskilte delen som lå midt i fikk bruksnummer 44 og navnet Utsikten. Den ble solgt fra slakter Jens Theodor Jensen til Carl M. Johannesen for kr. 16.500.- Carl M. Johannesen bruker tittelen Furer (sersjant) og omtales også som smed. Jens Theodor Jensen beholder den største delen av eiendommen som da kaltes Birkelund. Her bor han og driver som slakter og pølsemaker.

Gårdsnummer 157 bruksnummer 44 var den utskilte midtre og østre del fra 157/16 utskilt den 3.3.1899 (folie 7533) Ved skylddeling av eiendom 157/44 pantebok 35 side 379.

Eiendomsgrensen var langs grense til Hellerud, ved steingjerde til felles vei ved porten.

I året 1900 finner vi på Utsikten Carl Johansen født 1852, forhenværende furér, som er syk og kona Marie Sæther Johannessen, som var født 1855 på Stange i Hedmarken.

Fra Folketellingen for de som bor på Utsikten 157/44 i 1900:

- Husfar Karl Johansen født 1852 gift forhenværende furer (arbeider ikke, var syk)
- Hustru Marie Sæter Johansen født 1855 på Hedemarken gift driver maskinstrykeri
- Tjenestegutt Reinhart Johansen født 1881 Kristiania ugift (bor for tiden i Kristiania Borggaten 18)

- Tjenestepike Julie Heuglund født 1883 Trondhjem ugift
- Husfar Johannes Johannesen født 1877 i Rakkestad Smålenene gift Slakter
- Hustru Marie Amundsen født 1866 Kristiania husmor gift
- Datter Anna Elisabet Johannesen født 1898 Kristiania ugift
- Datter Valborg Louise Johannesen født 11.10.1899 Kristiania ugift
- Tjenestepike Anne Dramstad født 1882 i Rakkestad Smålenene ugift
- Tjenestepike Tea Dramstad født 1884 i Rakkestad Smålenene ugift

Karl (Carl) Marius Johannesen dør i 1903 på Utsikten. Han var født i 1856 og hadde ikke barn. Kona Marie overtar eiendommen.

En forpakter på Utsikten

1900 var Georg Barth født 1876 på plassen Bjerregård (i dagens Bernt Knutsens vei) han drev med fjøs og høns.

I 1903 finner vi konkursbo ved hans død, han bodde da på Utsikten som han forpaktet og drev med fjøshold. Det vil si at han leide hele eller en del av plassen Utsikten av enken etter Carl Johannesen. Hun het Marie Sæther Johannessen og bodde her. I konkursboet til Georg Barth ser vi at han skylte en del penger til flere folk, og spesielt for leie til Fru. Marie Sæther Johannessen for forpakningen av Utsikten.

I 1910 er Marie Sæther Johannessen enke og driver maskinstrykeri i Møllergata 3 i Kristiania. Hun bor og arbeider sammen med Dagmar S. Jensen (datter av Theodor Jensen), som er strykerske. Dagmar var ugift. De betalte kr 400 i året i husleie.

Enken Marie Sæther Johannessen selger Utsikten i 1910 til Johan Sandstad og P. Bernhard Engseth (se også under Plassering av hus).

Plasseringen av hus.

Hvor husene etter husmannsplassen Knutsbråten/Utsikten lå det vet vi. Det har vært i området innerst og øverst i Utsynsveien ved dagens nr. 11 (i nyere tid der familien Sanne bor).

Når Teodor Jensen overtok kalte han stedet Birkelunden. Og noen år senere bygde han nye hus. Det ble bygget lenger ned enn husmannsstua, over 47 meter i syd. Dette huset står der i dag i Utsynsveien 7. Dette er det samme hus som nevnes i branntakster fra 1890 tallet og oppover. Det var en dam ved Utsynsveien 7, ved huset på Birkelund.

I gamle Velbøker nevnes: Husene på Utsikten brant forøvrig ned før 1890 og det sies at assistent Strøm bygget dem opp igjen. Brannen må ha vært 1888, og det er naturlig å bygge opp på samme sted. Det har med husrester, eventuell grunnmur, beliggenhet og tilgang til vann (brønn eller dam) å gjøre. Det var en bekk ved dagens Skogholtveien. Og på et kart fra 1917 er det tegnet inn en gåsedam i forbindelse med denne bekken. På det samme kartet er rester av utsikten tegnet inn. Det lå øverst i Utsiktsveien 11, helt inn mot grensegjerdet til nabogården Søndre (Nordre) Hellerud.

Enken Marie Sæther Johannessen selger Utsikten i 1910 til Johan Sandstad og P. Bernhard Engseth.

I forbindelse med salg av Utsikten i 1917 måtte eieren forplikte seg til å rive rester av fjøs og en vegg fra smia. Dette bekrefter ytterligere plasseringen av husmannsplassen.

Eier av Utsikten hus fra husmannsplassen i 1917 var Lund Martin Ross og senere Erling Sanne. Denne delen av Utsikten blir delt i 5 villaeiendommer. Lærer Johannes Nordal bygger

på den øverste tomten. Det vil si der rester etter fjøs og smie, samt gåsedammen lå. I dag ligger et nytt hus her som Kjell Åser eier. Han er barnebarn av Johannes Nordal. Dag Sanne forteller at da de rev foreldrenes hus Utsikten i Utsynsveien 11, fant de tømmer av ulik type. Det kunne tyde på at huset er gjenoppbygget med gammelt og nytt tømmer. Huset er rester av husmannsplassen Utsikten som brandt i 1888, og som assistent Strøm reparerte med nytt tømmer og bygget på en etasje. Vi vet også at Gregersen på Utsikten flyttet til sitt nye hus i Ekebergveien på denne tiden. Brannen kan ha påskyndes hans ønske om å flytte.

Foto: Utsikten sett fra syd. Nordals hus helt til høyre.

Salg av nordre område av Birkelund (157/46).

Området mellom Utsikten og mot dagens Raschs vei, ble fradelt og solgt 6.7.1900. Denne delen fikk nummer 157/46. Her bygget Martinus Lørdal sitt hus. Det ligger der i dag i Raschs vei 15, og er nå ombygget en god del. Raschs vei 13 er også en del av denne eiendommen.

Foto: Martinus Lørdal sitt hus i Raschs vei 15 slik det så ut for en del år siden.

Jens Theodor Jensen på Birkelund.

Jens Theodor Jensen og 7 barn bodde på Birkelund i 1900. De hadde også boende en tjenestejente og en tjenestegutt. Her er fra folketellingen 1900:

- Jens Teodor Jensen Slakter 1861 Hobøl
 - Aagot Jensdatter 1887 Kristiania
 - Josef Jensen 1888 Kristiania
 - Trygve Jensen 1890 Kristiania
 - Sverre Jensen 1891 t
 - Dagmar Jensdatter 1893 t
 - Bjarne Jensen 1894 t
 - Valborg Jensen 1896 Kristiania
 - (Teodor Jensen døde antakelig rett etter fødselen i 1898)
-
- Olaves Johnsen ugift Tjenestegutt født 1850 i Hole Ringerike Buskerud
 - Kari Nesland ugift Tjenestepike født 1878 i Telemark
 - (Som før nevnt Teodor født 1897, antakelig død samme år)

Våningshuset hadde nå fått et tilbygg på 8,60 x 5,20 meter og 6 meter høy. Det var oppført av reisverk og tømmer med panel på begge sider (kompakte vegger). Tilbygget inneholdt kjeller i 2 rom, og i første etasje var det kjøkken og 2 værelser. I annen etasje var det også kjøkken og to værelser. I syd var en veranda i annen etasje.

I 1901 ble en fjerde bygning oppført, nemlig et slaktehus med vedbod. Våningshuset hadde nå fått et tilbygg. Størrelsen var på 5 x 6 meter og 3 meter høy.

Den 11.1.1901 låner Th. Jensen kr 10.000 av O.R. Rapp og Olaf Søgård med pant i 157/44 som han eier. Dette må være en skrivefeil i panteboka, det må være 157/16. (Obligasjon av 12. april 1900 fra T. Jensen til sakfører Olaf A. Søberg på kr 8000. Og så på kr 10000 til den samme).

15. april 1901 utpantning for kr 169. Samt utpantning i 1902 og 1903 for manglende innbetaling av jordskatt. Dette var det mange som gjorde, utsatte skattebetaling. Når krav om tvangsauksjon kom betalte de.

Jens Theodor Jensen gikk konkurs 13.9.1903 (pantebok side 51) og eiendommen Birkelund og en tilhørende eiendom som lå mot Raschs vei, ble solgt på tvangsauksjon. Kjøper var gårdbruker Karl Høibråten for kr 9000.-
Aker krim. skifte protokoll 1902 – 03 side 647 det var den 13.9.1903

Den 11.7.1904 døde enkemann og slakteborger Jens Theodor Jensen. Dødsårsaken var bukhinnebetennelse. Han bodde da i Brogaten 10 (3?). Han ble forrettet den 16.7.1904 fra Oslo Domkirke og ble gravlagt på Nordstrands Kapell (Kirkegård). Tok han sin død av konkursen, eller gikk boet konkurs fordi han var syk/døende?

1910 finner vi Valborg Margrete Jensen, datter av avdøde Theodor, som pleiedatter hos Jens-Oskar Jensen født 1865 i Hobøl, og hans kone Emma Helene Jensen født 1878 i Hobøl. De bodde da i Jens Bjelkes gate 1.

Gunnar, sønn av Josef Jensen forteller

Josef var som eldste gutt den høyre handa til far sin, Theodor Jensen, måtte tidlig ut, og det

var best å gjøre som han fikk beskjed om. Jens Theodor var meget streng. Han holdt på med mange forskjellige ting, og Josef måtte hjelpe til med alt mulig, som for eksempel å hente far sin på Østbanen når han hadde handlet dyr, eller hjelpe til med dyrene, uansett hvor sent det var om natta. Josef, som var flink til å spille fiolin, kunne til og med bli kommandert av far sin til å spille for gjester langt utover natta, enda han var trøtt som bare det. Gunnar husker at Josef fortalte at beksønstøvlene var steinharde og våte vinterstid, og de var heller ikke tørre om morgenen. Det var nok ikke så greit, nei. Om Josef sa at skolen ventet neste dag, hjalp det ikke.

Jens Theodor var altså en forretningsmann og en kjøtthandler. Han var på farten både seint og tidlig. Vi skjønner jo at han aldri sparte seg, men så ble ikke han gammel heller. Gunnar vet ikke så mye om hvordan det gikk med han og ungeflokken den første tiden etter Valborg døde, men det er jo klart at han måtte få noe kvinnfolk hjelp, han kunne ikke greie alt det sjøl. Jens Theodor dro mange ganger til Sverige for å kjøpe hester, kuer og okser, og det var da han kom hjem fra slike turer, at Josef måtte hjelpe til. Gunnar forteller videre at det var en gang Josef ikke kunne komme, og dette var attpåtil en gang som Jens Theodor hadde kjøpt ekstra mange dyr. Da var det ingen annen råd enn å ringe Oslo Politikammer for assistanse oppover Kongsveien til Nordstrand, hvor de bodde. Transporten opp dit foregikk på den måten at alle hestene, og det var mange, ble bundet i rumpa til hverandre, stille og rolig på lang rekke. For Josef var disse hestene selvfølgelig ukjente, men han var en uredde kar og var vant til hester. En gang han kom inn i stallen til noen ukjente hester, måtte han bare føle seg fram fordi det var så mørkt. Hestene, som hadde hørt han famle seg fram, følte seg nok veldig utrygge, for de bare hørte disse stille lydene. Resultatet var selvfølgelig at en av hestene sparket bakut, og traff Josef midt i lysken. Josef besvimte loddrett; der fant de han og bar han inn. Det kunne nok ha gått adskillig verre.

Jens Theodor hadde også en stand nede på Oslo Handelsfjøs, hvor han solgte og noen ganger kjøpte forskjellige dyr. Hjemme på Utsikten på Nordstrand måtte Josef og de andre ungene ta hver sin tårn, enda de ikke var så store. Jens Theodor kjøpte også Bernhus gård på Nordstrand i 1898. I tillegg til alt dette, eide Jens Theodor en murgård med stall i Brogaten 3 i Kristiania. Her døde han plutselig, bare 43 år gammel. Hele søskenflokket var da foreldreløse.

Alle søsknene til Josef ble spredd, bortsatt rundt om, men de hadde heldigvis kontakt med hverandre i alle år. Josef ble satt bort til en stor gård, Vallerud gård på Lørenskog. Også her måtte han arbeide hardt, enda han knapt var konfirmert. Første dagen Josef kom hit, ble han henvist til stallen og til hestene, og bonden sa: "Bare begynn!" Det var nok ikke så greit for en foreldreløs unggutt, nei.

Theodor Jensen og Bernhus gård (155)

Ole Johannesen og naboen Theodor Jensen kjøpte Bernhus gård (ved Holtet) i 1898.

En eiendom kalt "**Traverbanen**" skylddes i 1898 med en skyld på 1 mark 24 øre, Bernhus hadde nå en skyld på 1 mark 47 øre. Se også 155/3.

Overrettssakfører Marcus Hegge Parelius solgte Holtet 154/1 i 1898 til grosserer O. Johannesen og Theodor Jensen for kr. 35.000.- kontant. Disse pengene hadde Johannesen og Jensen de fått fra salg av Bernhus 155/3 til Aksjeselskapet Kristiania og Omegns Traverselskap.

Holtet 154/1 ble solgt direkte videre til travselskapet. (Skjøtet ble utstedt direkte fra Parelius til travselskapet). De hadde da et stort område. Det ble brukt en mengde penger på å planere ut dette området for bruk til travbane, men det ble aldri noe travløp her. Travelskapet gikk konkurs og det ble avholdt tvangsauksjon 28.05. 1903 over eiendommene Holtet 154/1 og

Bernhus 155/3. I matrikkelen for 1903 var fortsatt Ole Johannesen og Theodor Jensen eiere av Bernhus.

Familien Degnæs kommer til Bernhus gård omkring 1903. Mina Degnæs starter butikk i 1912 i drengestua på Bernhus gård. Senere overtar Kristian Jensen Wadum i 1922 og så Kolbjørn Jacobsen. I dag heter butikken Jacobs og er bygget ut i stor stil i flere etapper.

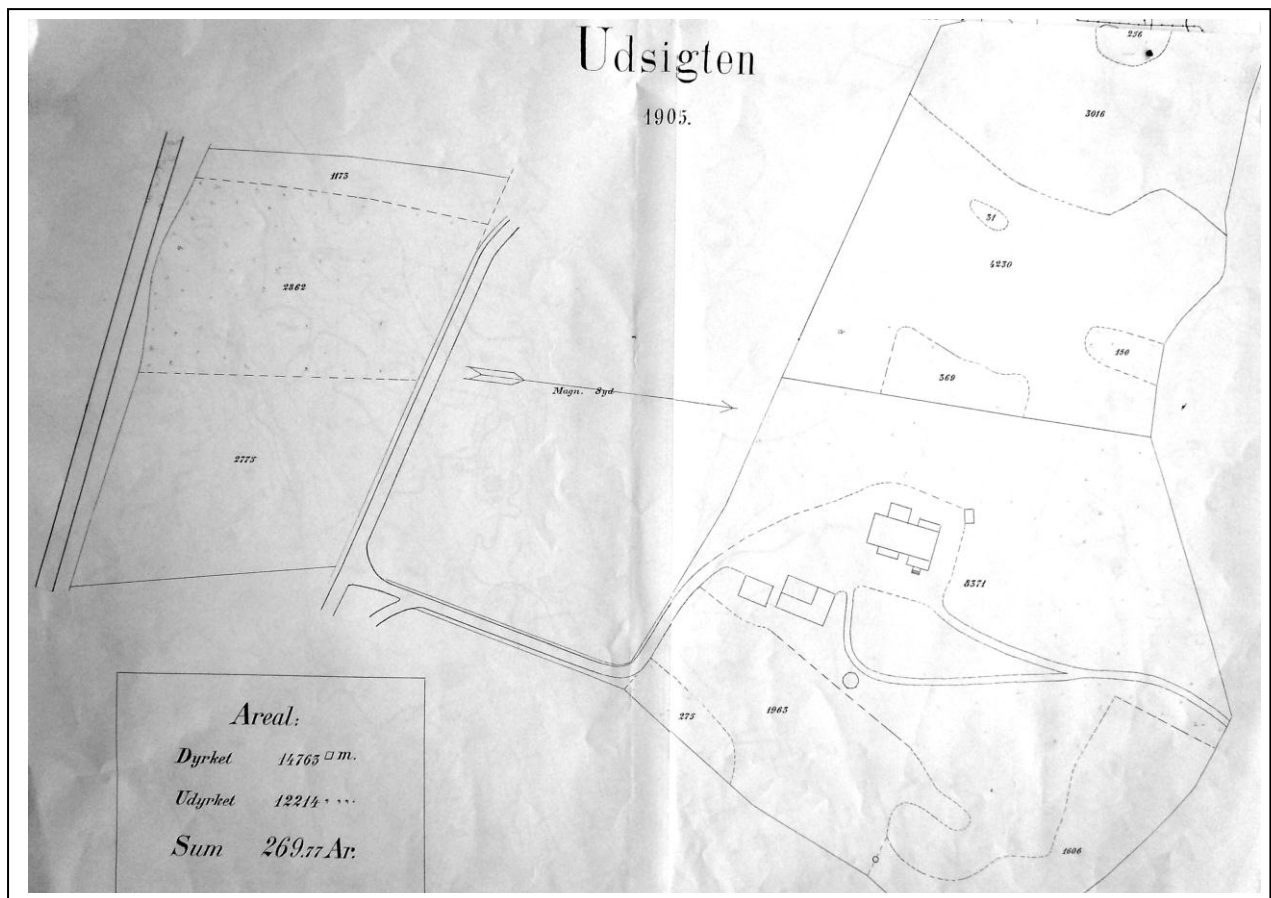

Foto: Bekkelaget skole ble bygget i 1904, her ser vi den på et fargelagt (kolorert) postkort. I forgrunnen er rester av «Travbanen». Her er det trikkehall i dag.

Foto: En eldre utgave Jacobs butikken med våningshuset fra Bernhus inne i haven til høyre, i dag er det parkeringsplass her. Vi ser at «Tante Sofies» hus ennå ikke er innebygget i Jacobs butikken. Jacobs er for øvrig sponsoren til BLF, se annonse i heftet.

Kart over de dyrkbare områder i 1905

Litt mer om vei

På gamle kart fra 1844 ser vi at det går en sti fra Ekebergveien, opp dagens Skogroveien, Åsliveien, Raschs vei og inn Utsynsveien. Dette var nok det tråkket som ble brukt for de som skulle til og fra husmannsplassen Utsikten.

Ved salg av Utsikten plikter selgeren Nyquist på Nordseter gård å anlegge en 8 alen bred vei ned til Ekebergveien. Denne skal være ferdig innen 14.4.1889. Og assistent A. J. Strøm plikter å være med å betale kr 200 for anleggelsen av veien. Veien skal være Nyquist sin eiendom, men fremtidige parselleiere i området kan få bruksrett mot å delta i vedlikehold med en sum som står i forhold til parsellenes størrelse.

Johan Rasch kjøpte en stor del av eiendommen 157/13 i 1890. Dette var den resterende delen etter at bl.a. eiendommen Utsikten var frasolgt. Denne resterende eiendom hadde ikke noe navn og beskrives bare som 157/13 (263m), og var da på 45 mål. Johan Rasch betalte kr. 10.000.- den 1.11. 1890. Han fikk bruksrett til veien som går fra Ekebergveien og oppover til Utsikten (dagens Raschs vei) på kjøpet. Det er en kuriositet at dette som var Raschs private vei senere blir en kommunal vei med hans navn.

I 1896 ble en eiendom kalt Skovlyst 157/32 solgt. Det var fra Utsikten og ned til Ekebergveien. A. J. Strøm bekreftet at den anlagte veien fra Bernhus til Utsikten var adkomstvei til Utsikten og ikke vedkom eventuelle utparselleringer av Skovlyst.

Da Johan Rasch anla vei fra Utsiktsveien og oppover til toppen av dagens Raschs vei, ble denne nye veien kalt Barth bakken. Det skal være etter Barth som bodde på Bjerregård 158/8. Navnet var også blitt forvrengt til Bærtbakken. Veien gikk den gang oppå den steinsatte skjæringen. Denne nedsenkningen var nødsarbeid som ble utført ca. 1927 fordi veien var så bratt.

Plassen Utsikten har gitt Utsiktsveien navn, men veinavnet er omgjort i nyere tid til Utsynsveien for ikke å bli forvekslet med en annen vei i Oslo, sies det.

Kommunen ville helst ikke overta private blindveier, så denne veien er fremdeles privat. Det var en gammel vei, og strekningen Utsikten til Bernhus (nederst i dagens Raschs vei) benevnes i gamle dager som Utsiktsveien.

Familien Ole Larsen

Familien Ole Larsen var bønder. De forpaktet Nordre Hellerud fra 1905. I 1905 var eiendommen Birkelunden på 27 mål. Dyrket mark var 15 mål og udyrket var 12 mål. Eiendommen Utsikten midt i området var ikke medregnet. I 1910 holdes 2. gangs tvangsauksjon og eiendommen ble solgt til Ole Larsen for kr. 9.200.- den 11.10. 1912. Han kjøper også den nordre delen som var utskilt med nummer 157/46. I realiteten hele opprinnelige området 157/16, minus midtre del 157/44.

Da familien Larsen kom til Birkelund var det slutt på slaktervirksomheten her. Familien Larsen var bønder og dyrket jorda og hadde kuer og sauer. Tidligere hadde de forpaktet Nordre Hellerud gård i Bernt Knutsens vei på Bekkelagshøgda. Dette var en familie med lang erfaring i gårdsbruk. Birkelund ble derfor drevet som et mønsterbruk, først av Ole og Marie Larsen, og senere av deres barn.

Ole og Marie Larsen hadde barna Alfred født i 1885, Alfred døde ugift, Hans født i 1886, kjøpte 157/96, som er innerst i dagens Skogholtveien. Han emigrerte senere til Sør-Afrika. Agnes født i 1888 døde ugift, Oscar født i 1893 hadde sønnen Gunnar og barnebarnet Eirik, Olga født i 1895 døde ugift, Johan født i 1897 hadde sønnen Arne og flere barnebarn.

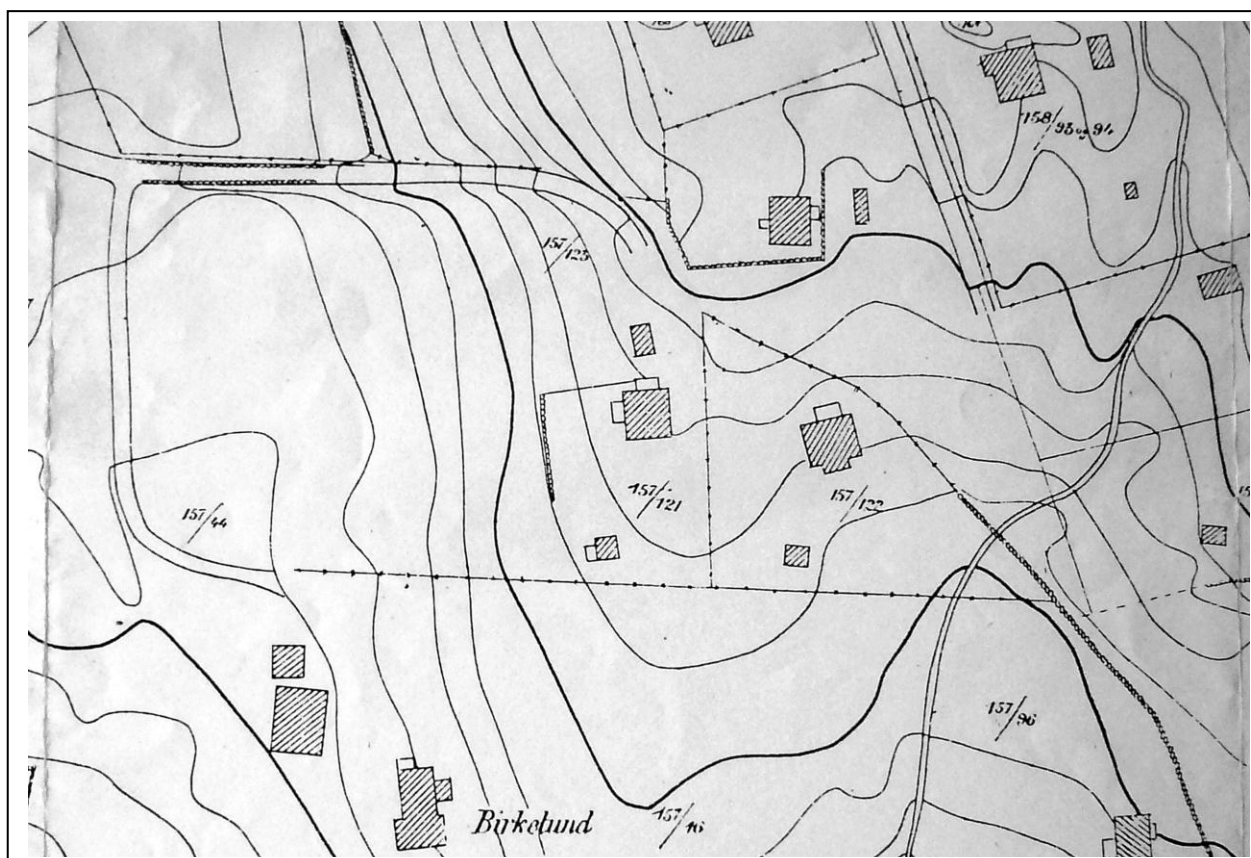

Foto: Familien til Ole Larsen og huset på Birkelund. Under bil, uthus og garasje på Birkelund.

Foto: Seterhøy og Oliverdammen i forgrunnen. Øverst bak ser vi jordet til Birkelund og mellom trærne skimter vi Birkelundhuset.
 Under kart fra ca. 1924 med Utsikten med nummer 157/121 og Nordals hus med 157/122.

Eiendommen strakte seg fra Raschs vei til Nordseterveien og opp til Skogholtveien. Selv i dag (2002) kan man se rester av porten og steinmuren som vender mot Nordseterveien, men hovedinngangen har alltid vært mot Raschs vei via Utsynsveien. Raschs vei 13 (hvor Dag Jørgensen, styremedlem i BLF bor) og tilstøtende område var i sin tid grønnsakshaven til Birkelund. Innerst i Skogholtveien bygde Hans Larsen seg hus. Huset står her fortsatt, men er påbygget og modernisert av Hans-Petter Gulbrandsen (sekretær i BLF). Hovedhuset på Birkelund står i dag godt bevart og restaurert, men låve og uthus/garasje er revet for mange år siden.

Foto: Her er Vidar, sønn av Hans Larsen, fotografert i 1930. Marit og Hans-Petter Gulbrandsen bor i huset midt på bildet i dag. Huset er påbygget og ligger innerst i Skogholtveien. Huset helt til høyre har utkjørsel i dag ved Seterhøyveien 18.

Eiendommen Utsikten i våre dager

Foto: Her ser vi fra krysset hvor Utsynsveien deler seg. Rett frem ligger det som var plassen Utsikten og med huset øverst på eiendommen. Veien til høyre fører til Birkelund huset.

Birkelund huset i våre dager

Foto: Her ser vi huset slik det fremstår i 2012, huset er meget fint restaurert av Kate og Tore Hay som eier det og bor her. Det er nå fine smårutede vinduer med sprosser og pynt som var fjernet av tidligere eier.

Foto: Fra spisestuen mot kjøkkenet. Det skal ha vært en stor bakerovn i denne murte delen som er peis, ovnsfundament og pipeløp til kjøkken og spisestue.

Nordre Hellerud på Bekkelagshøgda

Rett vest for dagens Karlsrud lå det tidligere en gård kalt Nordre Hellerud. Gårdsbygningene lå i dagens Bernt Knutsens vei 12. Gården ble utskilt fra (Søndre) Hellerud gårdsnummer 158, av Bernt Knutsen ifølge skylddeling av 11.07. 1868.

Eierrekke: Bernt Knutsen 1867, enken Olava Kristiane Knutsen fra 1873, Johan Rasch fra 1898, Kasserer N. J. Olsen fra 1905, E. og Ths. Eriksen fra 1912, Harald og Christian Stenerud fra 1916, Christian Stenerud fra 1922, Per Stenerud og så datteren Berit Stenerud. (Detter fra det var gård til det kun ble en villa på gårdstunet).

Utskillelse av Nordre Hellerud fra Søndre Hellerud

Delings og skyldsetningsforretning ble avholdt 1867 på gårdbruker B. A. Knutsens eiendom Hellerud i Aker, av skyld 5 daler 1 ort 5 s, en parsell skog og dyrket mark av den nordre part på eiendommen kallet Nordre Hellerud.

Grensen mellom Søndre Hellerud og Lambertseter gikk der hvor Radarveien går i dag. Kolsrud lå i nordenden av dette skille ved dagens Karlsrud. Eiendommen Nordre Hellerud ble senere overtatt av enken Olava Kristiane Knutsen mens den ene sønnen arvet gården Søndre Hellerud. Vi finner Kristiane Knutsen med en formue på 1500 spesidaler og en årsinntekt på 250 spesidaler i 1872, hun bor da på Nordre Hellerud. Hun var født i 1830 på Østre Toten. Hennes mor Ingeborg Petrine Pettersen var født i 1803 på Land. Moren til Kristiane samt tre av døtrene bodde her også. Det var Klara Oleane Knutsen født i 1862, Olga Andrea Knutsen født i 1865 og Inga Alvilde født i 1872. Oluf Andersen, født i 1848, var tjenestegutt og Anna Karine Torsen, f. på Ullensaker i 1856, var tjenestejente. De hadde 1 hest, 6 kuer og 3 kalver på gården. Det ble nevnt at dette var et tungdrevet bruk. Veiforbindelsen til byen var dårlig. Eneste mulighet for kjøring av melk til byen var sørover til Søndre Hellerud (ca. dagens Bernt Knutsens vei) og ned til Kastellet og Ekebergveien til byen. (Raschs vei ble anlagt mye senere).

Nordre Hellerud hadde i 1886 en (skatte)skyld på 3 mark og 60 øre. I tillegg eide Kristiane Knutsen Kolsrudjordet med en skyld på 2 mark og 2 øre. Kristiane Knutsen solgte Nordre Hellerud og Kolsrudjordet til Johan Rasch 14.04. 1898 for kr. 20.000.- Kristiane Knutsen flyttet til sin datter enkefru von Krogh ved Sandstuen. Her bodde hun til hun døde 2.02. 1915. Hun var da 84 år gammel. Sandstuen og Ringshus var tidligere de to husmannsplassene som gården Hellerud hadde. Begge ble etter hvert solgt til boligbygging.

Neste eier var gårdbruker Johan Rasch (f. i 1846 - død 1927) han var også eier av Ljabru gård. (Kjøpesummen ser ut til å ha være lav i forhold til andre eiendommer solgt på denne tiden. Johan Rasch ser ut til å ha gjort gode penger på sine eiendomsspekulasjoner på Bekkelagshøgda). Johan Rasch deler opp eiendommen og solgte så selve gården og jordene på Nordre Hellerud og Kolsrud (50 mål).

Johan Rasch eide fra tidligere veien fra Ekebergveien til Utsikten. Det var Raschs private vei, men Utsikten hadde bruksrett.

Det ble videre anlagt en 8 alen bred vei videre opp til (dagens) Skogholtveien og videre til Nordre Hellerud. Rasch hadde nå veigrunn fra Ekebergveien og oppover dagens Raschs vei til dagens Bernt Knutsens vei. Denne veien fra Holtet til Nordre og mot Søndre Hellerud var således den første veien i området og den var eid av Rasch.

Senere ville kommunen overta "Raschs vei", men Rasch nektet å selge. Det ble en rettssak som pågikk i 2 år. Rasch måtte så avstå veien mot en godtgjørelse på et par tusen kroner. Veien fikk senere hans navn. Dette mislikte befolkningen på Bekkelagshøgda, fordi han ikke ga fra seg veien på en enklere måte. Uansett var det et faktum at han var "far" til denne veien.

Foto: Ole og Marie Larsen med barna mens de forpaktet Nordre Hellerud ca. 1905

Brødrene N. J. Olsen og T. Olsen kjøpte en parsell med bygninger i 1899 for kr. 24.300.- av Johan Rasch. Dette var selve gården Nordre Hellerud og arealet var kun 120 mål. N. J. Olsen var ansatt på Frydenlunds bryggeri, han var sønn av hoffvognmann Olsen og moren var datter av gamle Rasch på Ljabru gård. N. J. Olsen bodde på eiendommen Akersborg (ved Gamle Aker Kirke) og bosatte seg aldri på gården Nordre Hellerud.

Gården ble forpaktet av familien Larsen fra ca. 1905 til 1910. Ole Larsen og Marie født Andersdatter var bønder fra Sørumsund. Ole og Marie hadde 5 barn. De kjøpte senere (Utsikten) Birkelund som hadde innkjørsel fra Utsiktsveien.

N. J. Olsen utparsellerer hele eiendommen Nordre Hellerud inklusive gårdsbygningene i 1912. I løpet av 1913 var alle eiendommene solgt. Gårdsbygningene ble liggende på en 8 mål stor tomt. Ved utparsellering i 1916 var Johan Rasch fortsatt eier av en del av utmarken fra Nordre Hellerud. E. og Ths. Eriksen solgte eiendommen dvs den delen hvor våningshuset og låven stod 5.02. 1916 til Harald og Christian Stenerud. I dag er det ingen bygninger fra gården som er bevart.

Bjerregård 158/8

Det var naboeiendom til plassen Ringshus, og lå ved dagens Bernt Knutsens vei 7 og 9. Dette var antakelig en relativt ny eiendom som ikke har vært husmannsplass, men det har vært et småbruk her. Det er uvisst hva navnet Bjerregård kommer av. Navnet ble første gang nevnt ved salg av eiendommen i 1898. Georg Barth kjøpte Bjerregård den 15.12. 1899. I folketellingen for 1900 finner vi Georg Barth fra Ålesund født i 1876 som drev stedet og hadde fjøs. Det ble dyrket korn og poteter, og man hadde dyr.

Høyesterettsadvokat Chr. W. G. Barth solgte Bjerregård på vegne av Georg D. Barth den 14.12. 1901 for kr. 4.300.- Kjøper var Gunnar Arnesen f. 1849 i Grue i Solør.

Vi finner senere Georg Barth med tittel forpakter på Utsikten. Han ble slått konkurs den 3.07. 1903, konkursbo ved overrettssakfører Finn Eriksen Aker Skifterett.

Foto: Våningshus og låve på Nordre Hellerud. Bernt Knutsens vei sees i forgrunnen.

Tilbakeblikk på BLFs navnekonkurranse

Vi kom her med forslag til svar en uhøytidelig navnekonkurranse som ble avholdt for noen år siden. En del steder har i dag andre navn enn tidligere, og det er også eksempler på stedsnavn som aldri har vært brukt. Vi har under listet opp en del gamle navn som er knyttet til steder. Vi inviterte til å finne ut hvilke navn disse steder/institusjoner har i dag. Vi gjorde oppmerksom på at dette henspiller på beliggenheten. F.eks. Åslien Kirke = Bekkelaget Kirke. Dette navn har aldri vært brukt, men kirken ligger på eiendommen Åslien.

Navnevalg etter eiendom		Navn på stedet i dag
Kullebund v. g. skole	=	Holtet v. g. skole
Nordre Hellerud Barnehave	=	Seterhøy Barnehave
Kolsrud T-banestasjon	=	Karlsrud T-banestasjon
Vårli Hjemmet	=	Bekkelagshjemmet
Bernhus skole	=	Bekkelaget Skole
Tempelveien	=	Einerveien
Erlandstuen ungdomsskole	=	Brannfjell Skole
Nordre Hellerud bussholdepl	=	Mylskerudveien bussholdeplass
Søndre Hellerud bussholdepl	=	Lambertseterveien bussholdeplass
Ilaveien	=	Olleveien
Traverbanetomta	=	Ekebergbanetomta
Saueløkka (Veinavn)	=	Jorbærveien/Axel Flinders vei
Direktørboligen	=	Holtet Hovedgård (Grendehuset)
Smedstuhallen	=	Ekeberghallen
Tyslev v. g. skole	=	Nordseter skole
Gresseter skole	=	Nordstrand Skole
Kneppe renseanlegg	=	Bekkelaget Renseanlegg
Hans Henrik Rodes vei	=	Oberst Rodes vei

Foto: Ola Bua lå ved krysset Raschs vei – Oberst Rodes vei. Over ser vi det slik mange husker den i 1960 – 70 årene.

Ole Halvorsen som senere skiftet navn til Ole Hellen startet et lite utsalg av godterier på sin fars eiendom mot Raschs vei. Til å begynne med hadde han kun en trelem og et par kasser som disk. Senere bygde han en kiosk i 1932. Og senere kom den som er avbildet. Den ble ombygget og utvidet, men er i dag revet og erstattet med et annet hus, hvor det i dag er Nordstrand Hud og Fotklinikk, frisør mm.

Foto: Apoteket, bokhandel og Sparebanken Nor som var på Holtet i 1999. Det viser at strøket er i stadig utvikling.

Blokkbebyggelsen i Pareliusveien og Holtveien er eksempler på at strøket vil forandre seg radikalt. På www.eikaberg.org ligger link til en video fra 2004. Det er en kjøretur i området som viser mange forandringer selv på de få årene.

Oppgaver som BLF skulle arbeide med fra år 2000:

- Lille Ekeberg og Høienholm (Gerd Wold har holdt foredrag)
- Holtet Hageby (Arild Bølstad har holdt foredrag)
- Næringsvirksomhet i området (2 foredrag er holdt)
- "Kanon fundamenter" på Brannfjell (foredrag er holdt)
- Veien fra Kafé Utsikten og sydover (Var med i foredrag om Kafé Utsikten)
- Karlsborg ved Sjømannsskolen (foredrag er holdt)
- Militæranlegget under Ekeberg restauranten (Var med i foredrag om Ekeberg Restaurant)
- Sette på plass beltestein 3 og bystein 12 og 27. (Dette er utført)
- Sette i stand grunnmur på Nylandet husmannsplass (Flere dugnader med opprydding)
- Bevare stallen til Holtet gård. (Ble dessverre revet uten rivetillatelse, fikk bot på kr 30000)
- Personregister over alle i området fra 1700 til 1900. (BLF har lagt ut en del på nett)
- Kolsrud ved Arnero (Ikke funnet noe så langt, arbeidet lite med denne saken).
- Travbanen (En del fremkom sammen med foredrag om Bernhus)
- Ekeberg gård. (Masse artikler, foredrag, utgivelse av bok, deltakelse i bevaringsgruppe)

Foto: I Raschs vei rett over der Nordseterveien kommer ut, ligger det i dag flere kjedede eneboliger. Her er den lille hytta som lå her for noen år siden. Hytta er nå kun historie.

Oppgaver som BLF vil arbeide med fremover:

Historien til Radiostasjonen på Brannfjell (Foredrag i januar 2012)

Oppdatere BLFs hjemmesider.

Historien til Kastellet husmannsplass.

Militær virksomhet under krigen 1940 – 45, Ekebergsletta, E.skråningen og Lambertseter

Historien til Bernhus husmannsplass og Traverbanen.

Et eget hefte som omhandler alt som har vært på Brannfjell (Husmannsplasser, Solkolonien, hyttene, militære, Svarta dammen, vanntank, varde, utkikstårn, hoppbakker, mm.)

Er det ting du vil BLF skal arbeide med?

Har du lyst til å bidra eller delta på noe?

Ta kontakt via epost dag.jarnoy@vikenfiber.no eller brev til D. Jarnøy, Lindbackveien 15 a, 1163 Oslo.

Foto: Myhreene på Nordseter gård selger jordbær. I dag går Jordbærveien her som et minne om den virksomheten. Hvem er damene på bildet? Er det noen som kjenner seg igjen?

Foto: Et bilde fra 1945 antakelig utenfor den elektriske forretningen som lå i kinobygget i Kongsveien 104 på Holtet. Vi ser at bilen har gassgenerator. Man brukte knott (vedbiter) som ble varmet opp med flammer, og som utviklet en gass som bensinmotoren kunne bruke som drivstoff.

Bensin fikk ikke vanlige folk kjøpe, den var forbeholdt den tyske okkupasjonsmakten.

NYDELIGE RÅVARER

- perfekt resultat

Jacob's er stedet å besøke når du skal ha det helt spesielle. Her finner du råvarer til å lage hva du enn kan tenke deg. Snakk med en av Mathusets mange dyktige fagarbeidere og få noen gode tips med på veien hjem. **Velkommen til Jacob's – Alt på et sted!**

Ekebergveien 145, Tlf 23 18 01 00
Åpningstider: 09 - 21 (20)
www.jacobs.no

MATHUSET
Jacob's
PÅ HOLTET

Foto: Fra Bydelsdagene i Bydel Ekeberg – Bekkelaget i 2001. Her ser vi Bekkelaget Skolekorps passere, BLF sin stand med telt og hvor vi også hadde lånt inn en gammel «Skullerud buss». Til høyre ser vi kinobygget med Valeo reklamen som var her når Petter Vogt hadde forretningsvirksomhet her og eide bygget.

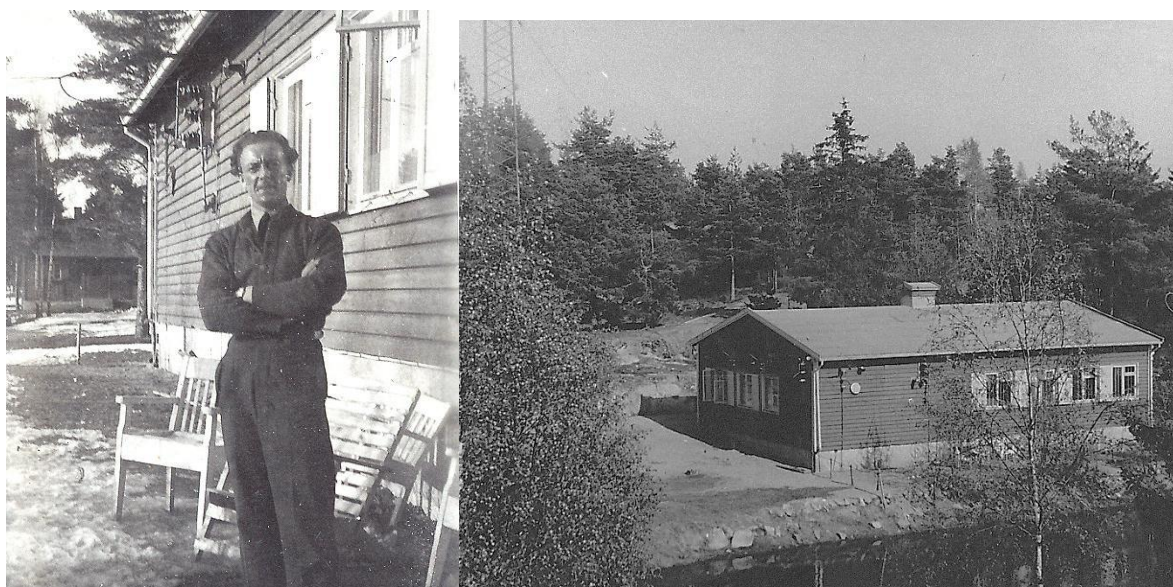

Foto: Brannfjell Radiostasjon i 1946 når det var full drift for Luftforsvaret. Her var soldater og noen av dem avtjente førstegangstjenesten. Huset bakerst helt til venstre var en ekstra brakke for overnattinger. Ellers var radiostasjon, kjøkken og boligdel i det store huset ved Svarta dammen som vi ser i forgrunnen.

Det var tyske militære som bygget stasjonen allerede sommeren 1940. Den lå idyllisk til, men var sikret med miner, piggråd og vakter. I 1946 var det åpent her etter opprydding av miner og stengsler. Senere ble den inngjerdet av det norske forsvar og en familie bodde her for å holde vakt.

Historisk aktivitetsoversikt for BLF fra 2007

Foredrag av D. Lundeby hos Simensbråten Ekeberg husmorlag (tema Simensbråten)

Foredrag av D. Lundeby hos Simensbråten Ekeberg pensjonistforening. (Solkolonien)

Christian Ringnes kom og fortalte om planene for en skulpturpark i Ekeberg skråningen.

Foredrag om Bekkelaget kirke ved Trond Dokka. Foredrag om Holtet gård og området ved DJ

Foredrag om Ekeberg banen ved DJ. Visning av en 8 mm film "Den magiske kanne" fra 1980.

O. Kletteli foredrag: Befolkningen på Bekkelaget før 1770. BLF årskavalkade, og filmsnutt 1950

Om BLFs kart ved DJ. Viste litt av Oslo Kom. fotosamling på nett, BLFs nettsider ved D. Jørgensen.

Gratis medlemstur med leid buss til Vannverkets fjellanlegg ved Skullerud og omvisning.

BLF møte med foredrag om en trikketur ved Arild Bølstad

BLF kjørte i leid "veteranbuss" fra 1950 årene til Lokaltrafikk museum. Turen betalt i sin helhet av BLF.

Foredrag hos Lions på Ljan. Foredrag i Holtveien 6 for jubilerende gymnasklasse, ved D. Jarnøy

BLF møte med foredrag om Bekker og dammer ved D. Jørgensen

Foredrag om Anne Brannfjell og de 5 barna og etterkommere. Visning fra gamle "Oslo filmer"

Postkortsamler S. Hofgaard viste en billedserie fra Gamlebyen, Bekkelagsh., øyene og Nordstrand.

Odd Kletteli foredrag Folketellinger frem til 1900. Ekeberg hovedgård videoglimt av intervju med E Østen, og Fylkesarkeolog K Reiersen. Brannvesenets historie fra Kongsveien 51 til Kastellet.

Lokalhistorisk vandring som startet ved Ekeberg hovedgård og gikk nedover Ekeberg skråningen. Den planlagte skulpturparken var tema. Christian Ringnes og Dag Jarnøy var guider.

"Vandring på historisk grunn på Ekeberg" med BLF, Eikabergtinget og Søndre Aker historielag. Dag Jarnøy og Jens Treider var guider. Fra kirken gikk turen mot Ekebergsletta.

Presentasjon av boka om Simensbråten ved D. Lundeby. Foredrag telefonens barndom på Bekkelagshøgda D.J.

Foredrag: Historien om Ryen gård og husmannsplassene (Simensbråten, Ryenhagen, Sydhagen, Vestengen, Ryeningen, Libak, Østli, Nordengen, Søgård...)

BLF ved D. Jarnøy holdt et foredrag om telefonens historie på SAHs årsmøte på Nordstrand.

Foredrag om Robert Millar "reklamens far" ved D. Jørgensen. Og Sjømannskolens historie ved D. Jarnøy.

BLF hadde en lokalhistorisk vandring med start fra T-banestasjonen på Brattlikollen. Til Vestengen og plassene.

Nils P. Thuesen presenterte sin bok Oslo-historier siden 1870-tallet og til i dag.

BLF viste video fra Byantikvarens vandring på Ekeberg og skråningen sammen med Christian Ringnes i 2010.

Visning bilder og film fra "Libak" 1946. D Jørgensen foredrag: Martinus Lørdal berømt idrettsm. på Bekkelagsh

Visning av bilder og film fra BLFs dugnad på Nylendet 1998. D Lundeby om Ryen Varde og signalsystemet

Omfattende foredrag av D Jarnøy om historien til hyttene på Brannfjell. BLF viste en video om BSK 100 år.